

WESTNIK

NOTICIERO

11/12

1974

XXV

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor. Naslov uredništva in uprave: Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Bogumil Pregelj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.
Ovitek: arh. Jure Vombergar

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.211.703 — 11-9-73

EXPOSLOV 74 — VELIK SLOVENSKI USPEH

Na pobudo Kreditne zadruge SLOGA in z njeno pomočjo so slovenski podjetniki — industrijalci in obrtniki — v Argentini pripravili razstavo slovenske podjetnosti v Argentini. Razstavní prostori so bili v obširnem Našem domu v San Justo. Razstava je trajala od 26. oktobra do 3. novembra 1974. Obiskali so jo ne samo Slovenci, ampak tudi številni Argentinci.

Ni naša naloga pisati strokovno poročilo o tej vzorno in okusno pripravljeni razstavi. Mi želimo v svojem glasilu poudariti samo tole. S to razstavo so napravili slovenski podjetniki v Argentini svoj zrelostni izpit z odličnim uspehom in so — kakor je ob odprtju razstave izjavil predsednik SLOGE g. Ivan Ašič — dosegli svojo gospodarsko polnoletnost v tej deželi.

Razstava je pokazala, kaj je mogoče doseči s složnim nastopom in s tradicionalno dobro slovensko organizacijo. Slovenci smo s ponosom zrlí na to razstavo in z veseljem vabili nanjo svoje prijatelje — Argentinece, pri katerih je naš ugled močno narastel. Še tako lepa propagandna beseda ne bi mogla tako utrditi slovenskega imena, kakor je to napravila ta zares odlično pripravljena razstava.

Naročnina: Argentina: za l. 1974: 30,00, za l. 1975: 50,00; Južna Amerika: tri dolarje; ZDA, Kanada, Evropa pet dolarjev. Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarjev.

Soborcem in naročnikom v Argentini: članarino in naročnino za Vestnik lahko poravnate tudi v Dušnopastirski pisarni.

VESTNIK - NOTICIERO

XXV — 11/12 — 21. 11. 1974

Piden que se condene a Rusia en el Sínodo

El cardenal Josyf Slipyi exhortó al Sínodo Mundial de Obispos a que proteste contra la persecución y el encarcelamiento de sacerdotes católicos en la Unión Soviética.

El anciano religioso, que estuvo prisionero durante largos años en la Unión Soviética, dijo ante el Sínodo que „es obligación de la Iglesia universal condenar toda injusticia que viole la libertad de credo, conciencia, razonamiento y opinión” en las naciones comunistas.

Slipyi dijo en una sesión del Sínodo en la que estuvo presente el papa Paulo VI., que “en el mundo hay muchas naciones... la Unión Soviética, China y otras... en las que la libertad religiosa y de evangelización no existe, en las que la religión es arrasada, sujeta a persecución y está en peligro de extinción.

“El sínodo — dijo Slipyi — tiene que elevar su voz en rotunda protesta” contra tal interferencia.

— — —

Lo que antecede, vale también para la Nación eslovena bajo el régimen titoísta.

— — —

Vsem naročnikom, bralcem in prijateljem Vestnika in sploh vsem, ki še prisegajo na tiste ideale, za katere so se bojevali pred tridesetimi in več leti,

želimo resničnega božičnega miru tako za božične praznike kakor za vsa nova leta 1975, ki je trideseto po našem odhodu iz domovine in trideseto po nikdar pozabljeni vetrinjski tragediji.

Vestnik

BOŽIČ

Vsak gre v božične dni s svojo mislijo in s svojimi čustvi in vendarle so božični prazniki družinski prazniki, prazniki skupnosti. Poseben čar božičnim dnevom daje ravno zavest, da so obarvani s tisto večnostno svetlobo, ki sije na skupnost v onostranosti, kjer so zbrane vse družine narodov.

Že leta se zbiramo za božične dneve takole kakor danes. Prazniki niso kakor lep molčoč spomin na nekaj, kar se je zgodilo v preteklosti, pred davnimi stoletji. Prazniki govore, govore s svojo vsebino, toda tej govoriti moramo prisluhniti, da jo lahko umemo. Kdor praznike gleda le zavoljo čara, ki ga trosijo, zavoljo občutka, ki ga izžarevajo, praznikom ni prišel blizu. Praznik moramo poslušati.

Če prisluhnemo govoric božiča, kaj nam pove, kaj nam odkriva?

Prvič: govori nam o preprostosti. O preprostosti duha in o preprostosti življenja.

Med nami ne prve in ne druge ni več veliko. Preprostost je čednost, ki jo mnogi krščujejo za plašnost, nekateri za nerodnost, nekaterim pa se zdi, da zmanjšuje njih vrednost.

In vendar vsi v sebi čutimo, da je ravno preprostost tista, ki daje življenju posebno ljubbkost, ki razvezuje napetosti in vozle, zravnava prepade in blaži zaprtost vase.

Kakšno bi bilo naše občutje, če bi bilo v svetih knjigah zapisano, da se je Bog rodil v palači, v sobi, kjer je vse obdano z marmorom, zrak nasičen z vonjem dišečih olj, v postelji nad katero je razpet pozlačen baldahin? Kaj bi ob branju takega božjega rojstva čutil siromak, berač, pohabljenec? Mar bi ne bil to hladen božič, mrzel božič?

V srcu nam je preprostost blizu, čeprav po njej ne živimo. Čutimo pa vendar vsi, da je svet lepši in plemenitejši prav zavoljo preprostih ljudi, zavoljo tistih, ki znajo biti preprosti v duhu in preprosti v življenju, ki znajo ob vsej učenosti in ob vsej modrosti in ob vseh talentih, ki jih imajo, izžarevati misel, da bodo ob vsem, kar vedo in znajo, v večnosti prav kakor vsi drugi, otroci istega Očeta in bratje istega Brata.

Glejte, dragi prijatelji, Sveta družina je sprejela, kar ji je čas prinesel — potovanje v Betlehem in križe na poti. Bila je hvaležna za droben dar nekomu, ki ji je pustil, da je smela prenočiti v ovčji staji. Zadovoljna in srečna je bila z obiskom pastirjev, ki poleg črede, ki so jo pazili, niso imeli drugega kot preprostost.

Poskušajmo taisto. Sprejemajmo, kar nam čas prinese, hvaležni bodimo tudi za majhne dari, za majhne ljubeznivosti, ki nam jih nekdo izkaže in zavedajmo se, da je ravno preprostost tista, ki tudi najmanjši dar in najmanjšo ljubeznivost naredi veliko. Preprostost je namreč globoka in iskrena in to dvoje je, kar vsakemu daru in čustvu daje posebno ceno.

Drugič: božični prazniki nam govorijo o zaupanju. Navadno je tako, da zaupamo vase, zaupamo v svoje zmožnosti in zaupamo v svoje delo. Skopni pa naše zaupanje v stiskah, v križih, ob žalitvah — ob času torej, ko bi zaupanje najbolj potrebovali.

Kakšno zaupanje je bilo v božji Družini! V ovčji staji je Marija povila otroka in Jožef ni imel kaj vzeti v roke, da bi tisto uro naredil lepšo in toplejšo. Komaj je Otrok dobro zadihal, je prišel droben utrinek sreče — Modri z vzhoda so se prišli Detetu pokloniti in prinesli darila. Pa je koj nato prišel ukaz: Vzemi Dete in beži, Herod mu streže po življenje.

In je božja družina romala na tuje, ne vedoč, kje se bo ustavila, kje bo nočevala, kje bo jedla in kdaj se bo mogla vrniti. Vodilo jo je zaupanje.

Ob svojem času se je vrnila iz Egipta in se ustavila v Nazaretu.

Zaupanje je velika milost. Zaupati Bogu, zaupati sočloveku. Bogu, ker vidi začetek in konec naše poti. Sočloveku, ker je Bog vsakega postavil na ta svet, da z nami soživi. Ima sicer napake kakor jih imamo mi, toda brez zaupanja življenje ni mogoče. Brez zaupanja se življenje ne more ne spočeti, ne ohraniti. Naša življenjska pot brez zaupanja bi bila hoja v neznanu in neprestan strah.

Dragi prijatelji, mislimo v teh božičnih dneh na to dvoje — na preprostost in zaupanje. To dvoje želim vam in vsem vašim dragim za božične praznike in daj Bog, da bi s preprostostjo in zaupanjem vsi šli tudi v novo leto.

Karel Mauser

NASVET TISTIM, KI PIŠEJO

Bodi v pisanju moder. In kaj se pravi biti moder? Resnico je treba tako povedati, da ne ruši, ampak gradi.

Romano Guardini

Solženicin: Marksizem ni nobena znanost

Sovjetski pisatelj Aleksander Solženicin je naslovil 5. septembra 1973 pismo na državno in partijsko vodstvo svoje države. Iz njega objavljamo eno poglavje:

Svetovni nazor (marksizem), ki smo ga podedovali, ni le pomanjkljiv, ni le brezupno zastarel, marveč se je tudi v svojih najboljših desetletjih v vseh svojih napovedih zmotil. Nikdar ni bil znanost.

To je primitiven, površen gospodarski nauk, ki je učil, da le delavec ustvarja vrednote, in ki ni videl ne prispevanja tistih, ki so zaposleni v upravi, ne inženirjev, ne tistih v prometu, ne tistih v trgovini. Motil se je, ko je napovedal, da bo proletariat brezmejno zatiran, da ne bo v meščanski demokraciji nikdar ničesar dosegel — mi bi ga morali najprej tako braniti, tako oblačiti in s prostim časom tako obsipavati, kot se vse to dogaja v kapitalizmu!

Postavil je bedasto trditve, da sloni blagostanje evropskih držav na kolonijah. A glej, šele potem, ko so se te kolonij otresele, so uresničile svoj „gospodarski čudež.“

Motil se je v trditvi, da ne morejo priti socialisti nikdar drugače na oblast kot z oboroženo vstajo. Nápak so računali, da se bodo te vstaje začele v vodilnih industrijskih deželah — prav nasprotno se je zgodilo. In kako hitro bodo revolucije zajele ves svet in kako brž bodo države odmrle — vse to ni nič drugega kot zmota in kaže nič drugega kot nepoznanje človeške narave.

In vojne naj bi bile le stvar kapitalizma in naj bi našle svoj konec skupaj z njim — mi smo že doslej doživeli najdaljšo vojno 20. stoletja, petnajst in dvajset let dolgo ni bil kapitalizem tisti, ki je odklanjal pogajanja in premirje — in Bog ne daj, da bi prišlo do tega, da bi morali doživeti najbolj kruto in najbolj krvavo vseh vojn človeške zgodovine, vojne med obema komunističnima velesilama.

Ta nauk je leta 1848 pokopal že tudi nacionalizem kot „preostanek“ — poiščite danes na svetu večjo silo, kot je ta!

In z marsičem je tako — človek bi se utrudil, ko bi vse našteval.

Marksizem je ne le netočen, ne le neznanstven, marveč ni niti enega samega dogodka napovedal s številkami, količinami, časovnimi ali krajevnimi določili, kar danes igraje opravijo pri družbenih napovedih računski stroji — vsekakor ne upravljani od marksizma.

Marksizem je grozen po svoji gospodarsko-mehanični surovosti pri poskusu, da bi pojasnil nekaj tako skrajno nežnega, kot je človeško bitje, ali še bolj zapleteno milijonsko podobo ljudi, družbo.

Le s tem, da nekateri verujejo zaradi lakomnosti, drugi zaradi sle-

pote in tretji zaradi uboštva, je mogoče pojasniti to nesramnost 20. stoletja, da ima tako obremenjeni nauk in po tolikšnih neuspehih še toliko privrženecv na Zahodu! Pri nas jih je ostalo komaj kaj. Mi, ki smo dovolj tega okusili, ravnamo le po sili tako...

Z vsemi temi mlinskimi kamni, ki Vas vlečejo navzdol, Vas ni obdarila Vaša zdrava pamet, marveč ta podcedovani, nebogljeni, napredni nauk. In s kolektivizacijo. In z nacionalizacijo malih rokodelskih in službenih podjetij (kar je naredilo življenje preprostih občanov nevzdržno, a Vi tega ne občutite; kar je vodilo k močni kraji in laži celó v vsakdanjem gospodarskem življenju a Vi ste pri tem brez moči.) In z nujo, vojaški razvoj za veliko mednarodno rabo napihniti, da gre vse življenje znotraj dežele po klancu navzdol in ni bilo mogoče v petinpetdestih letih najti časa, da bi odprli Sibirijo. In z motnjami v industrijskem razvoju in v preostroju tehnologije. In s preganjanjem vere, ki je marksizmu zelo važna, a stvarnim državnikom neumna in nekoristna — s pomočjo postopačev kvarijo svoje najbolj poštene delovne moči, ki sta jim prevara in kraja tuji, potem pa trpijo zaradi tega, ker se vsevprek vara in krade. Verniku je njegova vera najvišja dobrina. Pomeni mu več kot hrana, s katero si polni želodec. Ali ste pomislili na to? Zakaj torej te najboljše milijone svojih podložnikov trgate od domovine? Za Vas, sedanje državnike, je to le škodljivo, a Vi ravnate avtomatično, mehanično tako, ker Vas k temu sili marksizem.

Tistim, ki so bili v marksizmu vzgojeni, se zdi takšen korak strašen: naenkrat začeti življenje brez tega navajenega nauka. A ne ostane prav nobene izbire, okoliščine same silijo k temu. Mogoče je že prepozno.

Državni voditelji Rusije se bodo morali glede preteče vojne s Kitajsko vsekakor opreti na ljubezen do domovine in samó na to. Pametno je izvišiti preusmerjenje sil pred veliko nevarnostjo prej kot pozneje. Pa tudi je odpoved marksizmu pri nas, čeprav obotavlja se, že dolgo v teku, kajti kakšna zveza je med marksizmom in ljubeznijo do domovine? Ni si je mogoče misliti. To je tako nedvoumno, da je Lenin leta 1915 izjavil: „Mi smo protirodoljubni.“ In ta izjava je bila poštena in odkrita. Pri nas je v dvajsetih letih pomenila beseda „patriot“ točno isto kot „belogardist“. Pismo, ki Vam ga jaz sedaj pošiljam, pomeni ljubezen do domovine in je zavrnitev marksizma.

Skraja se bo zdel ta korak težak, a dejansko boste zelo hitro čutili veliko clajšanje, če boste to brezkoristno breme odvrgli. Ta svetovni nazor je ponarejen steber iz papirne mase. Če ga odstranimo, se nič ne podere, se nič ne zamaje. Ta polni do vrha vse družbeno življenje, možgane, govore, radio, tisk le z nečim — z lažjo, lažjo, lažjo. Vse je potopljeno v laž, in vsi to vedo in zasebno govorijo odkrito o tem in se smejejo in izražajo svojo nevoljo, v uradnih govorih pa hinavsko oznanjajo, „kar se spodobi“, in prav tako hinavsko berejo in poslušajo z dolgočasene govore drugih — koliko družbene sile je tu zapravljen! In Vi — če razgrnete časopis ali od-

prete televizijski aparat — ali mogoče *Vi sami* verjamete, da so ti govorci pošteni? Gotovo že dolgo ne več.

Ta občna prisilna laž je postala najbolj mučna stran življenja ljudi v naši državi — slabša kot vse materialne pomanjkljivosti, slabša kot vsa državljanska nesvoboda.

In vsa ta ropotarnica laži, ki ni za našo državno trdnost prav nič potrebna, je v rabi kakor davek v prid marksizmu. Naša država se še vedno cklepa tega lažnega svetovnega nazora in njegovih zmot. Zaradi njega morajo drugače misleči za rešetke, kajti napačen nauk ne more na ugovore in proteste odgovoriti drugače kot z orožjem in rešetkami.

Opustite vendar ta obrabljeni nauk! Naj se pobere iz naše dežele kakor oblak, kakor nalezljiva bolezen! Ko se ga bomo znebili, se bomo skupaj z njim znebili tudi nuje, polniti vse naše življenje z lažjo. Potegnite z nas vseh to potno, umazano srajco, ki je popila toliko krvi, da ne pusti živemu narodnemu telesu dihati, kri tistih 66 milijonov! Ta nosi tudi celotno odgovornost za vso prelito kri!

Ne predlagam Vam, da bi marksizem preganjali ali prepovedali ali proti njemu dokazovali. Predlagam Vam samo to, da sebe in svoj državni ustroj in svoje ljudstvo rešite pred njim. Za to zadošča odtegniti marksizmu mogočno državno podporo in ga prepustiti, naj živi samostojno na svojih nogah. In naj ga vsi, ki to želijo, neovirano propagirajo, branijo in uporabljajo — seveda v prostem času in *ne na državne stroške*. Dosedanji funkcionarji Agitpropa bodo ob delavnikih čez dan opravljali za deželo donosno delo, resnične vrednote pridobivali (vsako delo ki ga bodo namesto današnjega izbrali, bo veliko bolj donosno, kajti vrednost sedanjega je enaka ničli, če ni celo škodljivo), ob večerih, ob prostih dneh in med počitnicami pa bodo svoj čas posvečali ljubljenemu nauku in nesebično uživali nad resnico. Tako ravnajo npr. verniki, le da so poleg tega še preganjani. Kakšna priložnost bo to, da se bo na ta način dokazala poštenost vseh tistih, ki so med nami marksizem desetletja dolgo agitirali!

— — —

V taki zmedi dobi še večjo moč skušnjava, da se človek dá sveljati obetajočim mesianizmom, ki pa samo varajo. Kdo ne vidi nevarnosti, ki izhaja od tod, nasilni ljudski izbruhi, uporni nemiri in drčanje v totalitarne nazore? Taki so sadovi vprašanja, in njih resnost je jasna vsakomur.

Iz okrožnice Parva VI. „O delu za razvoj narodov“ (čl. 11).

Ob pozabljeni 30-letnici smrti Marijana Kremžarja

Lansko leto 1973 je minulo 30 let od smrti trnovskega kaplana *Marijana Kremžarja*, idealnega slovenskega duhovnika, ki je padel kot žrtev vojne, krščanske dobrotelčnosti in dušnega pastirstva v Srbiji in katerega grob še danes ni poznan. Čudno je, da smo lani pozabili, spomniti se obletnice smrti tako zglednega duhovnika, katerega delovanje je bilo v tistih letih 1941/42 edinstveno med nami, vredno, da se ohrani ne samo v našem spominu, temveč da tudi mlajši rod zve, kakšne duhovno čudovite zglede so v teh razburkanih časih postavljali slovenski duhovniki. Zgled naravnost 'apostolskih dejanj' pa je gotovo življenje in delo mladega trnovskega kaplana *Marijana Kremžarja*.

Naj se ga spomnimo vsaj z zapozneno tridesetletnico mučeniške smrti.

1.

Marijan Kremžar je bil sin urednika Domoljuba in Slovenca, krekovca, bivšega državnega poslanca, pozneje predsednika slovenskega parlamenta 3. maja 1945., prevajavca in odličnega stilista, predsednika prvega in dozdej edinega kat. shoda v Buenos Airesu. Torej je izhajal iz inteligenčne meščanske družine, odločne v katoliški borbenosti (católico militante). Bil je sin iz njegovega prvega zakona z Gizelo Rozman, in se je rodil 11. maja 1916 v Ljubljani. Že v gimnaziji je bil odločno katoliški dijak, in to ne samo po družinski tradiciji, temveč po notranjem prepričanju. Že tedaj je v razredu rad razpravljal s komunisti, toda vedno prijateljsko. Sprva ni bil dober učenec. Ko pa je stopil v stik z organizacijo Mladeev, ki jih je vodil prof. E. Tomec, je vzel stvar zares ter se je prizadeval, da bi bil tudi po šolskem uspehu vr eden „Mlavec.“ In res, je v zadnjih letih gimnazije bil med najboljšimi učenci. Toliko si je vzgojil svojo voljo. Že kot srednješolec je bil požrtvovalen sodelavec dijaškega lista „Mi mladi borci“, pisal je zanj članke ter hodil v tiskarno v Groblje, kjer je opravljal korekture in podobno. Po maturi se je odločil za bogoslovje. Najbolj ga je skrbelo to, če bo kot meščanski sin mogel dobiti stik s preprostimi ljudmi, s „katerimi ne bo znal govoriti“. Če bi ne bil šel v bogoslovje, bi se najbrže posvetil časnikarstvu ali prirodopisu. To ga je vedno zanimalo. Še do zadnjega je gojil ribe v akvariju in se zanimal za študentsko organizacijo. Bil je podpredsednik Akademске zveze, t. j. centrale katoliških visokošolskih društev; mnogo je nastopal na meddruštvenih akademskih sestankih, kjer se je spuščal v polemike s komunisti na univerzi, pa tudi s katoliškimi „levičarji“ v Zarji. Zagovarjal je organizacijo kat. akademskih društev po strokovnih specializacijah, za filozofe, juriste, itd.

kot je bilo v zamisli prof. Tomca. Mnogo je deloval tedaj z bogoslovci na karitativnem polju; bil je eden tistih, ki jih Mauser opisuje med obiskovavci „Sibirije“, ljubljanske Villa miseria. Marijan je bil namreč zelo socialen človek. Že v gimnaziji se je po očetu navzel Krekovega duha. Četudi je dobival v bogoslovju odlične ocene, ni hotel študirati naprej, kakor bi ga radi poslali predstojniki, temveč se je hotel ves posvetiti pastoralni službi. S takim ciljem je pel novo mašo l. 1939 in dobil prvo kaplansko mesto v Trnovem v Ljubljani, prav tam, kamor je v duhovnem pogledu spadalo omenjeno ljubljansko proletarsko naselje na Barju. V Trnovem se je ves predal dušnopastirskemu delu, Duhovni organizaciji trnoveške mladine, posebno pa Katoliški akciji. Pa tudi prosvetnemu delu. Pri fantovskih in dekliških odsekih. Fara, ki je imela Finžgarjevo tradicijo in agilnega kateheta prof. Anžiča, je zahtevala veliko od naslednikov. In Kremžar si je pridobil takoj ljubezen mladine, ki se je zelo navezala nanj.

Sredi takega kaplanskega dušebrižništva ga je zajela vojna. Njegovi vrstniki — lajki so se vpisali med jugoslovanske prostovoljce in se odpejali v Zagreb. Tudi njegov brat France. Tudi on se je prijavil med prostovoljce, toda kot — k u r a t. Prišli niso niti do Zagreba. Doživeli so hrvatsko nevarnost, a so se vendarle srečno vrnili domov.

Zasedba Gorenjske in izgon Slovencev iz nje v Srbijo in drugam, mu ni dala v miru posvečati se dušnemu pastirstvu svoje fare. Živo je občutil tragedijo vernikov, ki niso imeli svojega duhovnika. Saj sta na vsem Gorenjskem obstala samo dva ali trije duhovniki. Vsa čreda vernikov razpuščena, obupana, brez duhovne tolažbe. Kot se je prej hotel posvetiti kuratskemu duhovništvu v vojski, ki bi bila tega najbolj potrebna, tako se je zdaj odločil, da bo od časa do časa šel na Gorenjsko seveda kot duhovnik z apostolskim poklicem, toda v civilu in tajno, kakor je bilo tedaj edino mogoče. Tako prehajanje čez mejo kakor tudi opravljanje duhovniškega poklica med nemško okupacijo na Gorenjskem, je bilo vedno smrtno nevarno. A vendar se je našlo med ljubljanskimi duhovniki nekaj takih, ki so tvegali tudi tako nevarnost, samo da bi bili v duhovno oporo zapuščenim dušam. P. Okoren, Srečko Hut in še kdo.

Kremžar je šel trikrat na to apostolsko pot na Gorenjsko. Seveda ne v obleki duhovnika, temveč maskiran kot vse kaj drugega. Tako je šel nekoč kot klepar in brusač, ki je pred sabo peljal voziček. Tako je hodil od vasi do vasi, kjer je obiskoval predvsem celice Katoliške akcije, jim nudil duhovno pomoč, z njihovo pomočjo zbiral ljudi v privatne hiše k sv. maši, spovedi in obhajanju. Ponavadi je tem celicam sporočil po tajnih vezeh, kdaj in kje bo zvečer spovedoval, in potem, kje in kdaj bo v jutru maševali. Včasih, predvsem spočetka, je imel sv. mašo zgodaj rano v kakšni podružnični cerkvi, pozneje pa po privatnih hišah. Tudi je rabil za kelih navaden kozarec. Hudo je bilo, ko mu nekateri niso hoteli verjeti, da je duhovnik. V nevarnosti je bil, da ga kdo naznani kot nevarnega posto-

pača. Maševal je tudi na pamet. Naučil se je kánon. Tvegala je mnogo, tudi glavo. Ko je zvedel, da je v bolnišnici nekdo, ki bi rad imel za zadnjo uro duhovnika, se je preoblekel v zdravnika in šel takoj z nemško zdravniško vizitko v bolniško sobo, kjer je obhajal na smrt bolnega. Več takih dogodivščin je povedal prijateljem, ki so bile naravnost neverjetne. Ko je šel drugič na Gorenjsko, ga je do meje spremljal brat France. Ker sta se zdela sumljiva, preden sta šla čez mejo, so oba zaprli. Šele po posredovanju očeta so ju izpustili. Toda kljub temu je še isti večer šel čez mejo. Na Gorenjskem so medtem zvedeli za njegovo delo in razpisali nagrado za njegovo glavo. Pa prav tedaj so ga Nemci tudi ujeli. Zasliševali so ga samo zaradi prekoračene policijske ure. Bil je zaprt v šentviškem zavodu, pa tam niso vedeli — septembra 1941 — kdo je, ker je imel napačno legitimacijo. Prišel je tja nekdo od Katoliške akcije, ki je iskal fanta, češ, da so ga zaprli, ker ni vedel, kdaj je policijska ura. Tako so ga izpustili. Ko pa se je hotel vračati pozneje v Ljubljano, so Nemci že zaprli mejo z žico. Zvedel pa je tudi, da ga love. Pa so ga zopet rešile iz zadrege njegove tajne zveze s KA. Ko pa je šel tretjič, so se na Gorenjskem že pojavljali partizani. Tudi so Nemci že streljali talce. Postalo je nevarno tudi zaradi ofarskega vohunjenja terencev. Prav tedaj je bilo, ko je s Poljanske doline prešel v Selško in bil v Dražgošah. Tam je imel skoraj misijon ter mnogo vaščanov spovedal in obhajal. Za mnoge od teh je bilo to sveta popotnica. kmalu nato je sledila dražgoška tragedija ob začetku novega leta 1942. S tem je bilo tudi onemogočeno slednje delo na Gorenjskem ter je tudi Kremžar prenehal hoditi tja. Bilo je pač preveč nevarno. Zaradi Nemcev in zaradi partizanstva in vsega, kar je bilo z njim v zvezi s streljanjem talcev itd.

Za vse te podatke se zahvaljujem njegovemu bratu prof. dr. Marku Kremžarju, ki se jih spominja iz bratovega pripovedovanja v domačem kraju. Morda ni vse v kronološkem redu in v zaporednosti, kajti pisano je po tridesetih letih in po spominu. Gotovo je dovolj, da se nam prikaže Kremžarjevo edinstveno apostolsko delo med Gorenjci v zadnjih mesecih leta 1941, prvega pol leta okupacije. Sv. pismo pravi o apostolu Pavlu: „Doživel in izvršil je čudovite stvari.“ Nekaj podobnega bi lahko rekli tudi o tej duhovniški brigi mladega kaplana na apostolskem delovanju „v novo poganski pokrajini.“

2.

Pa imamo o tem delu tudi izpričano dokumentacijo.

Že oče pokojnega kaplana Marjana se je zanimal v Argentini za delo svojega sina s tega „apostolskega področja“ v prvem letu nacistične zasedbe Gorenjske. Obrnil se je na nekaj oseb, ki so prišle na teh poteh z

njim v stik in te so mu opisale nekaj takih srečanj. Tako mu je *Matevž Moder* odgovoril 16. 3. 1954 med drugim:

„Kmalu po okupaciji, ko nam je okupator odpeljal oba duhovnika in smo mislili, da ne bomo mogli nikdar več k sv. maši, je nam g. X povedal, da bo naslednje jutro v zgodnjih jutranjih urah pri njem v zgornjih prostorih sv. maša, ki jo bo daroval g. Kremžar iz Ljubljane. Naročil je, naj zanesljivo povem, ali se bom sv. maše udeležil. Naslednje jutro se nas je več zbralo na določenem mestu in v določenem času in pojavil se je g. Kremžar, ki je s seboj nosil mašne potrebščine. Najprej je spovedoval, nato maševal in delil sv. obhajilo. Nekako čez 14 dni nas je spet obiskal in sino bili spet deležni sv. maše in sv. zakramentov. Bajje je pozneje imel sv. mašo tudi pri sv. Katarini, pa zagotovo ne vem. Bil je obakrat vedrega lica, poln poguma in navdušenja za čast božjo in za zveličanje duš. Nas je vzpodbujal k vztrajnosti in stanovitnosti.“

Gdč. *Marija Pauli* iz Mengša pripoveduje očetu (nekako v istem času) in je to pripovedovanje zapisal:

„Ko so spomladi leta 1941 prišli Nemci, so kmalu začeli izganjati duhovnike. Nobenega niso pustili ter so nekaj prav starih duhovnikov zaprli v mengško zavetišče, odkoder se niso smeli nikamor ganiti. Tako smo ostali brez božje službe, brez maš in zakramentov. Nikogar ni bilo, ki bi bolnikom in umirajočim prinesel sv. popotnico. Skoro povsod na Gorenjskem so imeli organizirano Katoliško akcijo. Vendar se v tisti zmedi nismo zmogli znajti, ker ni bilo nobenega enotnega vodstva več. Zlasti pa nas je spočetka hudo imel strah pred nemško policijo. Tedaj smo dekleta KA po skrivnih potih dobile obvestilo, da pride na Gorenjsko preoblečeni duhovnik. Zaupno nam je bilo naročeno, da naj se v nedeljo 27. junija 1941 zberemo kot izletnice pri cerkvi v Rovah, kamor pride ob določenem času napovedani duhovnik, da z nami napravi načrt za nadaljne delo. Prišle smo s kolesi od vseh strani kamniškega okraja, iz Mengša, Doba, Domžal, Ihan in od drugod. Vse smo prišle še predčasno in čakale, čakale. Napovedanega duhovnika pa ni hotelo biti od nikoder, dasi je določena ura že davno minila. Čakanje smo si krajšale s petjem in ugibanjem, zakaj ga ni. Bile smo že prepričane, da so ga na meji Nemci prijeli. Že smo se pripravljale za odhod. Stopile smo še enkrat v cerkev in zmolile za duše v vicah. Ko smo prišle iz cerkve in se hotele že raziti, vidimo, da iz gozda pod gričem prihaja neki moški, ki poriva kolo pred seboj. Bil je napovedani duhovnik g. Marijan Kremžar. Pa kakšen! Od potu ves premočen, golorok, ponošena siva suknja mu je visela čez roko, ponošene sive hlače spodaj zvezane s „klipsami“, kar ni nič podoben duhovniku. Brž smo mu hotele postreči — ena izmed nas je imela zanj pripravljene jestvine —, pa je odklonil, češ, da ne more, ker je preveč upehan. Ko se je malce oddahnil, je povedal vzrok svoji zamudi: dopoldne je že maševal in pridigal nekje (kraja ni povedal)

in oskrbel bolnika. Zato se je zamudil. Nato smo se menili in delali načrte. Med drugim nam je prav dobro naročal tole: Vaša poglavitna in vedna naloga bodi, da zbirate otroke in jih učite. Rešite otroke! Seveda tudi skrb za bolnike. Vsakdo, ki se bo lotil tega dela, bo v nevarnosti. Vsakdo naj sprejme to kot svojo osebno žrtev! Nikakor pa ne delajte tako, da bi zaradi vašega dela trpela — družina!

(Bo še.)

Pomagaj si sam (in Bog ti bo pomagal)

Hvaležen sem materi, ker se je trudila z menoj in ni izgubila upanja, da se naučim vsaj čitati. „Šiba novo mašo poje,“ a mamina palica je bila prekratka, ko mi je v zgodnji mladosti umrl oče — škoda ker bi svojčas in danes še kaj več, kot samo čital stvaritve drugih — toda nove maše vseeno ne bi pel, ker svet zunaj lemenata mi je bil vedno premajhen. „Resen, resen bodi, sin moj! ... Bom“:

Večkrat nosi človek znamenje preteklih dogodkov podzavestno v sebi in šele, ko čita stvaritve drugih, začuti potrebo obelodaniti izkušnje lastnih doživetij.

Čital sem v Svobodni Sloveniji št. 34 in nadaljevanje 35: Pogled nazaj — usoda ljubljanskih vrat, mislim, da izpod peresa g. L.(udvika) P(uša) in on piše, kar je čital v knjigi: *The Balkans in Our Time* (Harward Univ. Press 1956) R. Lee Wolfa.

V članku čitam med drugim,

da „ne bi prišlo do Vetrinja in ne do pokola protikomunističnih borcev; masovni beg v tujino bi bil prikrajšan vsem tisočem, če bi zapadne sile izvedli načrt angleškega genija Churchilla, ki si je zamislil, da bi si zapadni zavezniki skozi ljubljanska vrata izbojevali pot v kotlino Donave in jo zasedli. Churchillov načrt se ni izvedel, ker je že na konferenci v Teheranu dec. 1943. Stalin takoj izrazil pomisleke zoper razmetavanje sil za razne operacije po vzhodnem Sredozemlju in odločno podprl načrt za invazijo v južno Francijo.

Churchil, je objokoval izgled Alexandrove kampanje v Italiji. Videl je, kako italijanska fronta umira ravno, ko se nudi tako odlična priložnost za vstop v Jugoslavijo.

15. avgusta se je začela invazija v južno Francijo, ki ji je Anglež tako vztrajno pa brezuspešno nasprotoval.

Francija v tistem času, čeravno je bila s strateškega vidika odločilna točka na zapadu, že zdavnaj ni bila politično odločilno področje, kar je bila Avstrija in Ogrska.

Zgornji podatki imajo zgodovinsko veljavo. — komentira g. L. P. Zbrani pa so zato, da se nesporno znanstveno dokaže, da slovensko prič-

kovanje prihoda zapadne vojne sile v Slovenijo ni bilo enostavno pobožni želja ali neutemeljen privid. Bila je realna stvarnost in Slovenci so se jo oprijeli zaradi tedanjega obupnega položaja razbitega in okrvavljenega naroda z velikim pričakovanjem in upanjem...

Podčrtal jaz, ker me je ravno ta trditev g. L. P. privedla do tega mojega pisanja. Ne verjamem namreč, da bi g. Wolf napisal celo knjigo v tolažbo Slovincem, ki smo pričakovali zaveznike.

Zgodovina se ponavlja zato, ker jo sedanjiki smatramo za učiteljico. Toda sedanjiki zgodovino „ustavijo“, „ustavijo“, ker po lastni inicijativi store, kar zgodovina ne uči ali v njej ni enakega ali podobnega primera, in prav to je pisanje nove zgodovine.

Vsi vemo, da je naš narod padel aprila 1941. pod jarem nacizma in fašizma.

Mobilizacija... Internacija...

Revolucija...

V smrtni bolečini se je iz naroda izvil klic: Zadosti! „Ta burka je stara že več, kot tisoč let!“... In rodil se je protikomunistični odpor! — *Toda, ne zato, ker smo pričakovali Angleže in ne zato, ker smo verovali v nemško zmago. — Rodil se je samo zato, da zlomi smrtno koso brata, ki se je vjel v mreže mednarodnega komunizma, delal po navodilih revolucije, katera je bila nam večini Slovincem tuja in odvrtna. S silo so nam vsiljevali pošast, ki bi nas kot narod raznarodila, posamezniku vzela svobodo in ga ponižala na pedestal — sužnja.*

Lani smo praznovali 30-letnico ustanovitve Slovenskega Domobranstva, prve SLOVENSKE NARODNE VOJSKE. Ta je naša čast in ponos. Okupatorju smo se smejali v brk, česar so se tudi sami zavedali in potrdili. Ravnali smo, kot da jih ne bi bilo. Vsi smo nestrpno čakali zaveznike; samo njim bi oddali svoje orožje. Zato smo v resnici z vsem zaupanjem polagali pred nje svoje orožje. *Z vsem zaupanjem smo dejansko polagali pred nje samega sebe!* Oni pa, kaj, da ne, po milijonskih množicah za železno zaveso, tisočkrat prekleti, so zlorabili naše zaupanje in nas za zvestobo pahnili — v smrt!

Domobranci so „ustavili zgodovino“ — zato jo pišejo!: morjenje se je v zgodovini ponavljalo — življenje pa, ki ga je Slovensko Domobranstvo delilo na široko svojemu narodu — je edinstven primer!

Zahrbtna predaja se je izvedla na tujem!

Gotovo, prav gotovo bi bilo drugače, če bi ostali na domačih tleh, —

a višji interesi (*strtje Reicha*) svobodnega sveta, so preprečili prihod ista v Slovenijo.

„Angleški politični bistrovidec“ se je učil iz zgodovine, zato je hotel „po zgledu Hanibala in Napoleona čez marmorske Alpe“ udreti „v dolino Pada in po nji drveti proti vzhodu, prekoračiti mejo Slovenije in prek ljubljanskih vrat prehiteti Sovjete v zasedbi podonavske kotline.“

„Tako masovno invazijo na Balkan, sam Churchill v svojih spomilih označuje — nesmisel.“, piše g. L. P.

Vsi vemo, da je v začetku to Churchillovo zamisel podprl tudi Roosevelt, pozneje pa se je vdal Stalinovemu pritisku, naj se nova fronta odpre v južni Franciji. K tej določitvi zaveznikov je odločno vplival še en genij tega stoletja: *DE GAULLE*, ki ga je bilo v drugi svetovni vojni najtežje razumeti. Bil je večni nezadovoljnej. Postavil se je po robu zaveznikom, ki ga niso upoštevali, a je dosegel, da ga je Anglija prosila za usluge in je U. S. A. morala prenašati njegove kaprice.

Čital sem v spomilih tega genija, da „so se Amerikanci čutili sposobne izkrcali se v Normandiji, nato v Provansi in prodirati po dolini Rodana (...) Britanci in v prvi vrsti Churchill je gledal drugače. Amerikanci so hoteli zgrabiti sovražnika za roge, Angleži pa ga raniti v trebuh. Zavezniki naj bi prodirali v Italiji, se izkrcali v Grčiji in Jugoslaviji, potegnili Turčijo v vojno in prišli v Avstrijo, češko in Modžarsko.

Naravno, je ta strategija odgovarjala politiki Londona, ki je hotela vpostaviti britanski vpliv v Sredozemlju in tako preprečiti, da bi Rusi nadomestili Nemce. Po konferenci v Teheranu in Kairu in po poročilih, ki jih je Prvi minister pošiljal v Washington Predsedniku, med delovanjem anglosaksonske organizacije „Combined Chief of Staff Committee“, je bil ta načrt, ki so ga silili Angleži.

Toda, če so se naši zavezniki še toliko trudili, da bi delali preko nas, tega niso mogli, ker smo mi imeli preveč važno silo, da bi lahko odločali brez nas. (...) V štab Eisenhowerja v Angliji sem poslal svojega vrhovnega poveljnika Koeniga. (...) Če bi se sovražnikova sila v Italiji zlomila na hitro, kar še ni bilo mogoče pričakovati tako hitro, potem bi morali premostiti ogromne zapreke Alp. Če sem si lahko zamišljal izkrcanje v Dalmaciji, kako naj bi se izognili jugoslovanskim goram?... Poleg tega je bila ameriška in angleška vojska izvežbana predvsem za akcije po ravninah z velikim mehničnim razmahom in živeti z ne prevelikimi žrtvami in to na račun rednih dobav. Nisem se jih mogel predstavljati na špičasti zemlji balkanskega polotoka, brez udobnih pristanišč, ki bi jim služila za izhodišče, brez dobrih zvez, kot samo slabe ceste in pomanjkanje njih, redke in počasne

železnice, pred njimi pa Nemci izvedenci v umetnosti za izkoriščanje naravnih sredstev. Ne! Preko Francije je rešitev. Francija je bila primerna za hitre operacije v bližini letalskih in morskih oporišč ter z delovanjem odporniškega gibanja v zaledju sovražnika, ki bi v zavezniško igro doprineslo uspehe prve vrste.

Smatral sem tudi za svojo dolžnost, da v imenu lastnega francoskega interesa zavrnem angleški načrt. Medtem, ko bi imel okupator zasužnjeno Francijo, bi li mogel dopustiti, da bi zahod pogнал svojo vojsko v excentrično smer? Naj bi bila naša dežela osvobojena od daleč in indirektno, ne da bi videla svojih vojakov in svojih zaveznikov doseči na svoji zemlji zmago odrešenja? Naj bi zadnja naša vojska korakala v Prago, medtem, ko bi Paris, Lyon in Strasburg ostali še dolgo časa v rokah sovražnika? (...)

Kdo bi zavladal v Franciji, ko bi se umaknili Nemci in bi se zrušila vlada Vichyja? Naše čete bi se nahajale v Avstriji in Madžarski in bi se ne mogle zliti z notranjo silo Francije. Angliji in Ameriki je izbira takšne strategije odgovarjala njih politiki. Takšna odločitev bi popolnoma kompromitirala usodo Francije. (...)

Decembra 1943. so se naši anglosaksonski zavezniki, živo podprti po Rusih odločili izvesti pred koncem spomladi veliko operacijo, ki so jo imenovali „Overlord.“ Izkrcanje v južni Franciji, dasiravno upošteevano od vsega početka in krščeno predčasno z besedo „Anvil“ (nakovalo) je bilo še vedno pereče vprašanje. Churchill ni odnehal z idejo zbrati v Italiji in na Balkanu vso zavezniško silo na jugu Evrope. Za poveljnika Sredozemlja je izbral generala Maitland Wilsona, ker na čelu vojske v Italiji je bil Alexander.

Razen reakcije z naše strani, bi vztrajanje Prvega ministra peljalo igro na jugu v izvedbo britanskega načrta. (...)

Toda po pameti že od vsega početka prisvojene mi odgovornosti francoskem narodu, si nisem mogel prisvojiti te zamisli.

Na drugi strani pa, Amerikanci, ki so se trdo borili v Normandiji, so zahtevali izkrcanje v Provansi. Marshall in Eisenhower sta vztrajala v zahtevi, da se izvede v avgustu. Zaradi večje varnosti sem s svoje strani obvestil generala Wilsona in Alexandra, da ju francoska vlada izključno vabi premestiti v danem trenutku vse sile, ki jih je dala njima na razpolago z namenom, da bi bile premeščene v Francijo najkasneje v mesecu avgustu. Dopustil sem, da naši elementi, vrženi v zasledovanje sovražnika nadaljujejo svoje operacije še skozi nekaj tednov, toda ne smejo v nobenem slu-

čaju prekoračiti doline Arne. Naši vojski v Italiji in našim pripravljenim silam v Afriki sem izdal povelje, ki je jasno pokazalo njih bodočnost...

Končno je bil določen 15. avgust za izkrcanje v južni Franciji. Kot smo hoteli mi sami, so francoske zemske, zračne in morske sile, ki so bile na razpolago v Sredozemlju, sodelovale pri izkrcanju, (...) piše De Gaulle.

„...in slovenski človek, kot komentira g. L. P., je zaman čakal, da bi mu rojenice na široko položile (...) darov blagostanja in sreče.“

Položaj v Jugoslaviji je bil drugačen v Srbiji, kjer Mihajlovič ni mogel izbirati med okupatorjem in Angleži, ker o teh ni bilo — v najbolj odločilnih trenutkih — ne duha ne sluha; različen je bil položaj na Hrvaškem, kjer so Ustaši na račun okupatorja živeli svojo nezavisno državo in različen pri nas, kjer so komunistične horde v imenu revolucije izvajale bratomorni boj s sodelovanjem okupatorja.

Poleg žalostnega položaja naše domovine, so bili še interesi Angleža, ki jih je De Gaulle pokopaval z interesi Francije, kar je šlo v cvetje Rusiji. Rooseveltu je telesna paraliza udarila še na um, sicer ne bi tako cinično kopal grobov narodov v Teheranu in Jalti. Možganska paraliza mu je zatemnila še vid, da ni videl le ped pred seboj dviganja železne zavese. Žalostno je dejstvo, a je tako, da je zgodovina polna takih in podobnih kretenov in tako kretenstvo so drago plačevali mnogi narodi.

Naša tragedija in beg v tujino je le posledica kratkovidnosti! — koga?!, vprašujem! Mi smo bili namreč prepričani, da bo v tistih usodnih trenutkih po vojni edino veljavna protikomunistična, oziroma ne-komunistična legitimacija. Zmotili smo se in zmoto plačali za naš narod z mnogo, mnogo previsoko ceno.

In zdaj si dovolim izreči to-le politično muho, ki jo do danes še nisem čital:

Dr. Korošec je med prvo svetovno vojno podiral Avstrijo in po vojni reševal Slovenijo na račun Jugoslavije. Mi pa smo med zadnjo vojno reševali in po njej rešujemo Jugoslavijo na račun Slovenije.

Če bi... naša preljuba slovenščina, edinstvena v tem-le primeru če bi čebula če ne imela, bi čebula bila bula. Ta pogojnik: „če bi,“ za katerim skrivamo svoje nevedno omahovanje, pomaga tukaj tudi meni iz zadrege. Če bi Korošec še živel, ali ne bi morda med zadnjo svetovno vojno — posebno po Tito-Šubašičevim sporazumu — podiral Jugoslavijo in reševal Slovenijo na račun Avstrije?!!! Ker — ali ne bi bil skok iz nevtralne Avstrije v Svobodno Slovenijo veliko lažji, kot bo skok iz komu-

nistične Jugoslavije?! In ne bi morda potegnili s seboj še izgubljenega Kncžjega stola... in Primorske... in...

Ko bomo politikanstvo zamenjali za zrelo politiko, potem bomo tudi za druge narode ne več „Slovenčki“ ampak Slovenci. Naši politiki bodo postali državniki in z drugimi državniki igrali v mednarodnem orkestru — a naši — na nenadomestljiv inštrument pri izvedbi najmogočnejše in resnične internacionale: „Svoboda vsem in mir!“

Za dosego tega se moramo oprijeti našega tolikokrat preizkušenega narodnega reka, ki si ga tudi drugi narodi ne samo laste, ampak tudi dobesedno izvajajo:

„*Pomagaj si sam* (in Bog ti bo pomagal)!“

Prav to pa je prvi korak v državno samostojnost, ki je mati Svobode!

Ob novih dogodkih, ki se z vso naglico že odigravajo pred nami, bomo budno pazljivi, da spet ne zamudimo vlaka, ki pelje v svobodno in neodvisno državo: *Slovenija*.

R. B

KORENINE VEČNOSTI

Oktoberški številki 1974 je bil priložen pesniški šopek „mrtvima bratoma in vsem njunim mrtvim in živim soborcem v skromen poklon“.

VESTNIK se **Zorku Simčiču** za poklonjeni šopek iskreno zahvaljuje in ne najde primerne besede, s katero bi rad povedal, kako globoko so njegove Korenine večnosti segle v srca vseh živih soborcev..

Zahvaljujemo se tudi Zorku Simčiču za lepo in bogato misel, da je šopek poklonil bralcem Tabora in Vestnika, ker je s tem dovolj jasno poudaril, da smo — pri vseh možnih različnostih gledanj — vendarle vsi zrastle iz istih korenin in tudi vsi želimo, da bi iz teh korenin rastle še naprej močno drevo, sleherno pomlad obnovljeno z novim listjem in vedno močnimi vejami, ki bodo vzdržale vso težo dni, ki nas še čakajo.

Gospod Zorko Simčič — iskrena hvala!

VESTNIK

Cona A je slovenska in spada k Sloveniji

V preteklih mesecih se je mnogo govorilo in pisalo o italijanski zahtevi po coni B na tržaškem ozemlju, ki je bila po londonskem dogovoru priključena slovenski republiki v Jugoslaviji. Treba je priznati, da so Italijani spretni politiki in izvrstni diplomati. Vrgli so v svet zahtevo po coni B in osredotočili vso debato zgolj na to cono. Na te limanice jim ni šel skoraj ves svetovni tisk, ampak celo jugoslovanska komunistična oblast, ki je začela na vse kriplje — s pravnimi in zgodovinskimi razlogi — braniti pravice Slovencev do ozemlja v coni B, braniti nekaj, kar obrambe splon ne potrebuje.

Italijani so nas spretno potisnili v defenzivo in mi smo to vlogo sprejeli in nismo sprevideli spretnosti italijanske igre, ki je bila v tem, da se vsa debata omeji na cono B in se s tem prepreči razgovor o coni A. Tako je nastal vtis, da o coni A, ki je bila priključena Italiji na enak način in istočasno kot cona B Jugoslaviji, ne more biti nobene debate in je ta priključitev dokončna. V Jugoslaviji so se vršile številne, velike manifestacije v prilogi cone B. Vse to je prav in lepo in smo Slovenci veseli, da so se naši južni bratje zavzeli za slovensko ozemlje. Toda storiti bi bilo treba mnogo več. Vsi Slovenci in zlasti uradna Jugoslavija bi morala ob tej priložnosti iti v protiofenzivo in postaviti krepko in glasno zahtevo po coni A. Tako bi potisnili Italijane v defenzivo in bi oni morali dokazovati italijanstvo slovenskih krajev na Tržaškem (Dolina, Bazovica, Opčine, Nabrežina, Repentabor, Zgonik, Prosek, Šempolaj, Mavhinje, Devin, Opčine, Štivan in dr.), kar bi bilo zanje ne samo neprimerno težje — lahko rečemo nemogoče — kot nam dokazovati tisoč štiristoletni slovenski značaj teh krajev.

Cona A je — razen mestnega središča v Trstu — slovensko ozemlje. Do tega ozemlja imamo Slovenci polno pravico. *Bistvena točka slovenskega narodno-političnega programa je in mora biti: cona A in sploh vse slovensko ozemlje, zasedeno po Italijanih spada v Slovenijo. Isto velja tudi za slovenski del Koroške.* Po božjih in naravnih zakonih imamo Slovenci pravico, da živimo vsi skupaj in nismo raztreseni po raznih državah in tam živitarimo kot narodne manjvredne manjšine. To mora biti tudi program vseh borcev. S ciljem osvoboditi Slovenijo komunističnega tiranstva mora biti združen tudi cilj združiti vse slovensko strnjeno ozemlje v eno državno celoto. Tem ciljem mora biti posvečeno vse naše delo, vsi naši napor in vsa naša skrb.

Sm R

Nihče se ne bi smel dotakniti rane, če je nima s čim obvezati.

E. Hello

Sveti večer

Vas je vsa tiha v kadilo zavita. (20)
Zarja večerna razliva se v okna,
polna luči je hiša zakotna,
krik in boleost nocoj sta zakrita.

Sneg prav nalahno v kosmih prši,
kakor bi sanje zagrinjaj v prste prebele,
boli nocoj so skoraj zbledele,
v tiho skrivnost jih mrak položi.

Kakor kadilo je materin dih,
rahlo poljubljal, počival na čelih
kakor kristalčki na vejah ledenih
tiho drhte so ustne na njih.

Mati, če letos je hiša še polna kadila,
mati, me v daljo poškopri,
v kapljice božje oči mi potopi,
da me tujina ne bo umorila.

PONAVLJAMO,

da ni v skladu s častjo in ponosom protikomunističnega borca, da se hodi razkazovat domov. Noben vzrok tega ne opravičuje.

Nedavno smo brali, da je bivši vaški stražar in domobranec (bil je v udarnem bataljonu) bil dvakrat doma. Obakrat so ga komunistični oblastniki zaprli in obsodili na zaporno kazen. Ne razumemo, kako je mogel po prvi slabi izkušnji ponovno siliti domov, kjer so danes na površju tisti, proti katerim se je boril in katerih zločinsko naravo je doobra spoznal.

Slovenski protikomunistični borci smo še vedno v boju s komunizmom. Dokler ne bo slovenska domovina osvobojena komunističnih zločincev, toliko časa noga bivšega protikomunističnega borca ne more prestopiti meje od komunistov okupirane Slovenije.

„Tudi v drugo bi vse to več ali manj enako storil“

(Ob petnajsti obletnici smrti škofa dr. Gregorija Rožmana)

Nedavno umrli msgr. dr. Jože Jagodic je o škofu Rožmanu zapisal, da je bil velik mož v velikih časih. Ti časi so v njem našli moža, ki jim je bil potreben, da se je ves in popolnoma in z vsem srcem žrtvoval svoji veliki nalogi: reševati narod pred brezbožnim komunizmom.

In zakaj je smatral škof Rožman to nalogo za tako veliko, da ji mora posvetiti vse svoje sile? Na to vprašanje najdemo odgovor v pismu, ki ga je v septembru 1946 poslal papežu Piju XII. V tem pismu zavrača škof Rožman obtožbe, ki mu jih je naprtilo domače komunistično vodstvo ter sklene svoja izvajanja s tole zgodovinsko izjavo:

„Končno odkrito izpričujem, da sem videl v brezbožnem komunizmu popolnoma v smislu enciklike Divini Redemptoris največjo nevarnost za krščanstvo in za krščansko življenje mojega naroda, nevarnost za časno in večno srečo, kakor doslej v tisočtristoletni zgodovini naroda ni nikdar poprej obstojala. Zato sem smatral za svojo nadpastirsko dolžnost, da vernike o resnosti in nevarnosti poučim, jih po poglobitvi verskega življenja in dejanskem navajanju k rednemu in pogostemu prejetju presvete Evharistije, ponovnem in skupnem obhajanju ljudskih pobožnosti prvih petkov in prvih sobot, posvetitvi Brezmadežnemu Srcu Marijinemu, po petmesečni intenzivni pripravi in organiziranju Katoliške akcije — duhovno utrditi za grozeče težko versko in zvestobno preizkušnjo v vedno bolj verjetno prihajajoči komunistični revoluciji. To svojo dolžnost sem vršil kljub nevarnosti, da se je od komunistične strani marsikatero moje delo napačno tolmačilo kot sodelovanje z okupatorjem.

Če sedaj pred Bogom vse prav premislim, morem priti samo do enega in edinega zaključka. *Tudi v drugo bi vse to več ali manj enako storil.*“

NESTRPNOST?

V Torontu, v Kanadi, izhaja že 25 let slovenski mesečnik „Slovenska Država“. Zelo ugleden list. Brez dvoma je ta mesečnik 25 let utrjeval slovensko miselnost ne samo pri generaciji, ki je bila rojena še v domovini; ta list je krepko razčistil tudi pojme o slovenskem narodu pri prvi generaciji, ki je bila rojena že v zdomstvu. Zadnji čas sem pa opažal marsikatero epodrsiljaje; molčal sem v prepričanju, da tam, kjer sije sonce, mora biti tudi tu in tam senca. V junijski številki leta 1974 pa je izšel po g. Mirku Geratiču uvodni članek „Nestrpnost.“ Dolgo časa sme molčal, sedaj ne morem več! Prepričan sem, da se bo s takšnim pisanjem počasi razkrajalo še to, kar je po Vetrinju ostalo. Seveda s tem nočem reči, da je imel g. Geratič subjektivno kak hudoben namen, ali da je bil za takšno pisanje najet od domačih komunistov. Predno kritiziram, moram čitatelje vsaj zelo zgoščeno seznaniti, kaj je g. Geratič napisal.

1. Slovenski pregor pravi: Kolikor glav, toliko misli. G. Geratič misli: Vsak meni, da ima le on in njegova skupina prav; če ne uspe, je zamera.

2. Ko g. Geratič pomisli nazaj v „zlate čase“ predvojne Jugoslavije, mu gre včasih na smeh, včasih ga pa postane sram. Igrali smo se klerikalce, liberalce in socialiste, da smo se lahko lasali med seboj.

3. Med vojno so se pa razmere še poostrile: brez potrebe! Hoteli smo biti bolj papeški kot papež sam. Krvavo smo obračunavali med seboj, da nas je lahko kot Slovence sram. Ko g. Geratič primerja narode vzhodne Evrope za železno zaveso, ugotavlja, da je sicer odletelo nekaj visokih glav, tudi svoboda je bila v marsičem omejena, nikjer pa se ni godilo to, kar se je godilo v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji. Potem primerja g. Geratič postopanje narodov v Zapadni Evropi izven železne zavese. Pravi, da so povsod vse stranke, vključno komunistična, složno sodelovale pri boju proti okupatorju. Slovenski voditelji pa so bili krivi, ker niso znali najti pota za skupno sodelovanje.

4. Po vojni pa se nestrpnost med politiki nadaljuje. Kmalu bo 30 let našega zdomstva. Kdor gre v Slovenijo na obisk, je proglašen kot izdajalec slovenskih protikomunističnih borcev. Slovensko politično emigrantsko vodstvo je že staro 35 let in v Sloveniji od teh nikogar več ne poznajo, niti po imenu...

5. Ko so Slovenci v Buenos Airesu zgradili cerkev „Marije Pomagaj“, takoj se nestrpna klika polašča pravice, da kritizira pravilnost ali nepravilnost postopanja katoliške hierarhije v Sloveniji in zdomstvu.

6. Končno g. Geratič citira izjavo nekega novonaseljenca z doktorskim naslovom: „Slovenci hočemo biti bolj papeški kot papež sam. Če bi tkzv. klerikalci leta 1945 dobili oblast v Sloveniji, bi prav tako klali, kakor

komunisti.“ Izjavi tega „doktorja“ je g. Geratič dostavil: „Bog nas je pogljal v zdomstvo, zato da to prepreči.“

7. Mi Slovenci ne znamo biti strpni; tudi se ne znamo razgovarjati s človekom drugačnega svetovnega nazora. Če noče biti naših misli, potem naj ga hudič vzame!

Članek g. Geratiča ima toliko spodrsaljave, da je nemogoče baviti se z njim v potankostih. Obravnavati ga je treba vsaj sumarično.

Res slovenski pregovor pravi: Kolikor glav, toliko misli. Pri tem pozablja g. Geratič, da so med Slovenci mnogi ISTO mislili. Dober politik pa je tisti, ki zna ob pravem času **ISTE MISLI, ISTE ŽELJE** združiti v ENO. Vsekakor je bil dober politik dr. Anton Korošec, ki je decembra 1. 1932 znal iste misli, iste želje združiti v ENO. To so bile znane „punktacije“, ki so bile prava odskočna deska tudi za Slovensko državno gibanje. Misel, da ima vsak jugoslovanski narod pravico na narodno individualnost, ime, zastavo in urejevanje družbenih odnosov so do 27. marca 1941 sprejele vse stranke, tudi dr. Kramer.¹

Kar se „zlatega časa“ prve Jugoslavije tiče, mislim, da je bil zaključen z državnim udarom 6. 1. 1929. Skoraj vso „zlato“ dobo je večina slovenskih predstavnikov sedela v trdi opozicijski klopi: torej so imeli bolj malo prilik, gledati „navzdol“ na liberalce.

Takoj po državnem udaru 1. 1929 smo iz „zlate“ dobe direktno prišli v „železno“ dobo: javili so se prvi znaki težke gospodarske svetovne krize; na jugoslovanskih univerzah in tudi v Ljubljani so komunistični trockisti reorganizirali komunistično stranko. V nekaj letih so zavzeli vse jugoslovanske univerze, razen v Ljubljani, kjer so organizirani katoliški akademiki to preprečili. Leta 1939 so bili komunisti premagani v Španiji in tedaj se je KOMINTERN odločila, da se mora napraviti nov poskus prenesti komunizem na zapad. Prvi cilj naj bi bil balkanski polotok; to radi tega, ker so tamkaj socialne razmere za komunizem najbolj ugodne.^{2 3}

Ob Simovičevem državnem udaru dne 27. 3. 1941 je komunizem v Jugoslaviji že imel po glavnih mestih dobro organizirane terenske trojke, nekaj diplomirancev pa je tudi že sedelo na važnih sekundarnih upravnih mestih. Ko je 22. 6. 1941 Sovjetska Zveza stopila v vojno, so domači komunisti napovedali **TOTALNO VOJNO** vsem domačim „kapitalistom, imperialistom, reakciji itd.“ Začelo se je streljanje po cestah in vaseh in sicer so bili ustreljeni **DOMAČINI** in samo tu in tam **OKUPATORJI**. Komunisti so imeli avtomatično orožje, mi pa niti navadnih revolverjev ne. Čudim se g. Geratiču, ko zatrjuje, da so „tri tradicionalne stranke odbijale vsako sodelovanje s komunisti“ in si pridržale „vse pravice“. Gospod Geratič, če ne veste, Vam sedaj povem, da so komunisti na Balkanu hoteli izvesti socialno revolucijo in sicer **MED VOJNO**. Brez vojne bi bili komunisti tako premagani kakor v Španiji. Komunisti so imeli šanse zmagati samo med vojno. Po strašni zimi leta 1941/42 so

izgubili Nemci zadnje šanse zmagati na bojnem ploju, borbe komunistov proti okupatorju so bile pa navadne kamuflaže za ljudi, ki so v letih 1941/45 mislili tako, kakor Vi še danes mislite.

Moti se tudi g. Geratič, ko misli, da je nestrpnost, če borčevske organizacije odsvetujejo osebam, ki so leta 1945 MORALI zapustiti domovino, naj ne hodijo domov na počitnice. Vzemite v roke VESTNIK 9/10 iz l. 1974!⁴

Kar se tiče pravice, ki si jo prilašča „klikla“, da si lasti pravilnost nad včenjem v cerkvi v Sloveniji in zdomstvu, pa sledeče:

Tu ne gre za dogmatično pravilnost ali nepravilnost. Tu gre za pravico, ki jo laiki tudi po koncilu imajo, da v rečeh, ki so prepuščene SVOBODNI DISKUSIJI, lahko izrazimo svoje mnenje „vedno odkrito, pogumno in modro, s spoštovanjem do tistih, ki po svoji službi predstavljajo Kristusa.“ Ne razumem, zakaj ne bi laiki smeli izraziti svoje zaskrbljenosti, če se pokrajinskemu škofu odvzame škofija zato, ker hoče izdati knjigo proti komunizmu, ali če kakšen prelat pred domačimi oblastmi poda visokodoneče izjave, ki ne pokažejo stvarnega stanja in občutenja vernikov.^{5 6 7}

Preidem na najbolj bolečo točko: Izjava novonaseljca z doktorskimi naslovom:

G. Geratič mora vedeti, da pobijanje domobrancev danes ne predstavlja navadne umore. Gre za primer, ko javna oblast podrejenim organom UKAŽE masovno pobijanje. Tako so najvišje vojaške in civilne oblasti v Sloveniji, v juniju 1945 ukazale pokončati domobrance. Najnovejši kazenski zakoniki in pravni teoretiki takšne umore označujejo z imenom GENOCIDIJ.

Gospod Geratič: Sedaj Vas vprašam — Če bi leta 1945 v Sloveniji dobili oblast „klerikalci“, kdo bi izmed njih bil sposoben izvršiti GENOCIDIJ nad partizani? Kdo? Ali mogoče general Rupnik? Ali general Krenner? Ali škof Rožman? Ali dr. Lovro Hacin? Ali ravn. Bogumil Remec? Pa pustimo takozv. klerikalce pri miru! Kdo bi od liberalcev bil sposoben ukazati „genocidij“? Dr. Marjan Zajec? Dr. Celestin Jelenc? Ali kdo? Kako ste mogli nekaj takšnega napisati? Ko pišete, ali nič ne mislite? Če tako postopate, se bodo Vam in nam tudi partizani smejali! Mislim, da Vam je to sedaj jasno!

Še nismo končali! Kaj pa „ČRNA ROKA“? Mislim, da je treba tudi v tej zvezi obravnavati to vprašanje. Povsod tam, kjer redna policijska oblast ni več sposobna kontrolirati položaja, imamo ta pojav. Imeli smo jo med revolucijo črna, danes pa vidim isti pojav v državah Južne Amerike. V starem veku je veljalo pravilo: Zob za zob, oko za oko. Po uvedbi krščanstva je to načelo odpadlo. Kadar javna policijska oblast več ne funkcionira, si skušajo oškodovane osebe poiskati zadoščenje po lastni iniciativi. To se dogaja posebno ob revolucijah.

Kar se Slovenije tiče, kot bivši policijski uradnik lahko izjavim, da sta imela tako general Rupnik kakor tudi dr. Hacin potrebno energijo že vnaprej preprečiti vsako sled samomaščevanja. Tudi sem prepričan, da bi v vsakem primeru škof dr. Gregor Rožman izsilil SPLOŠNO AMNESTIJO; po tako

dolgi vojni so ljudje večinoma hoteli mir. Kdor smatra domobrance ali „klerikalce“ sposobne, da bi se l. 1945. po zmagi maščevali, ta jih ni poznal in se tudi ni potrudil jih spoznati.⁸

Ob koncu g. Geratič smatra, da ne znamo biti strpljivi in da se ne znamo razgovarjati z bratom, ki ima drugačen svetovni nazor. G. Geratič poziva, naj ne zatajimo svojih načel! To bi bilo izdajstvo. Bodimo dosledni, pa tudi strpni do vsakega.

Zelo spoštovani g. Geratič! Ali ne vidite, da je ves Vaš članek nedosleden? Pa brez zamere! Problem marksizma se ne da rešiti po receptu á la „Toti becirk“!

Zdi se mi, da si g. Geratič še vedno ni na jasnem glede nekaterih osnovnih načel, ki smo jih poznali že pred 40 leti:

1. Ali je možen dialog z marksisti, izmenjavanje idej o marksizmu, in s tem doseči vsaj zblizanje marksizma s krščanstvom?
2. Ali je možno imeti kontakte z marksisti radi rešitve konkretnih socialnih, političnih in gospodarskih vprašanj?
3. Po vsem tem, kar se je zgodilo: Ali je možna človeška sprava s komunisti?

¹ Parlamentarna doba v Jugoslaviji je trajala do 6. januarja 1929, ko je kralj Aleksander I. napravil državni udar, parlament razpustil, prepovedal vse stranke, oklical vojaško diktaturo, proglašil narodno edinstvo jugoslovanskega naroda, prepovedal vsem trem jugoslovanskim narodom individualnost, ime, zastavo itd., dejansko pa je ostalo velesrbsko izkoriščanje „prečanskih“ krajev, t. j. onih, ki pred letom 1918 niso spadali pod Srbijo in Črno goro.

Velesrbska diktatura je bila za Slovence tako neznosna, da se je po enem letu dr. Korošec odločil, stopiti iz vlade. Na njegovo mesto so prišli pristaši JNS (prej liberalcev). V tem kritičnem času je dr. Anton Korošec izdal znano „Slovensko deklaracijo“, ki so jo „liberalci“ zaničljivo zvali „punktacije“. Glasila se je tako:

„1. Slovenski narod je danes razdeljen in razkosan na štiri države: na Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko. Njegova osnovna zahteva je da se zediní v eno samo politično enoto, ker se mu more le na ta način ohraniti eksistenca in zagotoviti splošen napredek.

2. Glavnemu delu slovenskega naroda, ki živi v Jugoslaviji, je postavljena naloga, da se na tem idealu neprestano dela do končne ustvaritve.

3. Iz teh razlogov si mora slovenski narod v jugoslovanski državi priboriti tak samostojen položaj, ki bo neprestano služil kot privlačna sila za vse ostale dele naroda, živeče v drugih državah. V ta namen je potrebna: a) narodna individualnost, ime, zastava, etnična skupnost, finančna in kulturna svoboda; b) radikalno socialno zakonodajstvo, ki more osigurati življenjske interese in harmonično razvijanje vseh potrebnih in produktivnih poklicev, posebno kmečkega in delavskega razreda.

4. Za doseg tega cilja je potrebno, da si mi Slovenci, Hrvati in Srbi zgradimo po svobodnem sporazumu in to na demokratski bazi, državo ravnoopravnih edinic; eno teh edinic naj tvori Slovenija.

5. Tako sestavljeno državo zahteva tudi Kmetško demokratska koalicija in Radikalna stranka, odnosno je ne izključujeta. Mi Slovenci se pridru-

žujemo tem sklepom in želimo, da sodelujejo za dosego teh ciljev vse struje, tako doma, kakor v vsej državi.“

Ta Slovenska deklaracija je bila nazvana po velestrbski vladi „Punktacije“, pristaše so pa zaničljivo zvali „punktaše.“

² Slovenska deklaracija („Punktacije“), so prišle med narod kot razmnoženina (pisalni stroji, ročni razmnoževalni stroji, itd) v januarju leta 1933. Ves policijski aparat je iskal „protidržavne elemente,“ pa z zelo majhnim uspehom.

Končno je moral v internacijo dr. Anton Korošec in z njim še trije visoki funkcionarji njegove stranke. V internaciji so ostali do smrti kralja Aleksandra I. v oktobru leta 1934.

V slovenski deželi pa je hudo vrelo že od spomladi leta 1932. Ves ta čas je policija (žandarmerija) po deželi in po mestih iskala in zapirala vse, ki so kakor koli agitirali proti vladi. Samo obešanje slovenske zastave je bil hud zločin proti „naciji“. Pa bo rekel g. Geratič, da smo bili nestrpni?

Prav takrat, ko je bil boj slovenskega in hrvaškega naroda proti velestrbskemu imperializmu na višku, pa nas je zadela nova, še hujša nesreča. Emisarji iz inozemstva trockističnih linij so prišli v Jugoslavijo in pričeli reorganizirati propalo komunistično partijo: ne toliko na deželi, tudi ne med delavstvom, pač pa po univerzah. Ti novi komunisti so napadali vse stranke, ki so bile „buržujske“; napadali so politične skupine, ki so podpirale vojaško diktaturo, prav tako so napadali vse nacionalistične opozicijske stranke. Naleteli so na sorazmerno slaboten odpor. Samo v Sloveniji komunistom seme ni šlo v klasje. Čim je slovenska katoliška mladina ugotovila, da so med njimi infiltrirani agenti mednarodnega trockizma, se v najkrajšem času in po trdi borbi vse te agente postavili pod kap. Prišlo je do končno veljavne ločitve duhov. PRVE v Evropi, čeprav je slovenski narod najmanjši!

Nekega dopoldneva, mislim, da je bilo leta 1936, sem se napotil na Kongresni trg v Ljubljani. Ko sem bil še blizu kavarne „Zvezda“, sem zaslišal krik iz univerze: „Žebota linčat!“ Kaj mislite, g. Geratič, ali je bil tedaj mladi akademik Žebot tudi „nestrpen“?

³ Vsaka uredba se lahko izvaja samo do gotove meje. Vsako pravilo pa ima tudi izjeme. Aleksandrova diktatura tudi ni bila povsod vsemogoča. V kraju, kjer je dolga leta deloval g. Geratič, v okolici Maribora — v Totem becirku — se je pod diktaturo živelo po svoje.

Bilo je leta 1933. Tisto leto sem preživel počitnice v vasi Reka na Hočami, kakih 12 km zračne črte od Maribora. Nekako 100 metrov nad vasico, že na vznožju Pohorja, je stala ljubka miniaturna cerkvice Sv. Lenarta. Prvo nedeljo v juliju je bila pri tej cerkvi vedno peta „maša“, potem pa slovesna telovska procesija s štirimi evangeliji. Na ta praznik sem resnično sproščeno doživel, kako se Bog razodene bogatim, še bolj pa revnim, učenim, najbolj pa analfabetom, ki so zelo malo znali katekizma.

Po kolovozih, koder je šla procesija, in okrog cerkve je bilo postavljeno vse polno mlajev. Vsi krasno okrašeni z umetnimi rožami iz papirja, ki so jih tedne pripravljala uboga viničarska dekleta. Na najvišjem mlaju pred cerkvijo je vihrala slovenska zastava. Ko sem videl kaplana, sem ga na to opozoril; ta mi je pojasnil, da je že vse uredil z orožniki. „Samo da ne bi bilo izgredov, pa bo vse v redu!“

Nekako 20 metrov nad cerkvijo so „Bebji“ imeli dva možnarja. V cerkvi je bilo tako malo prostora, da je skoraj vse ljudstvo ostalo zunaj in so samo po streljih iz možnarjev sledili maši. To so dobro izkoristili „štartarji“ in „lectarji“. Kljub hudi krizi so vendar nekaj prodali. Po maši je bila procesija, ki je po svoji slovesnosti nadkriljevala oficijelne procesije v mestih. Šolsko mladino je vzorno organiziral liberalni nadučitelj. Kljub revščini so bili otroci zelo lepo oblečeni. Vse polno narodnih noš; verjetno

so si mnogi vse izposodili! V sprevođu so manjkali samo „Orli“ (ker so bili razpuščeni).

Procesija se je vila po položnih, pa tudi po neverjetno strmih klancih; mlad kaplan je imel krasen bas, vsak odpeti zlog je na sekunde odmeval iz pobočji pohorskih strmin.

„Vsemogočni Bog, blagoslavljalj ta kraj, prebivalce in vse, kar v njem prebiva: tudi zemljo, polja, sadove...“

Brez muzike tudi na deželi ni procesije. Gasilska godba iz Hoč je igrala tako pri maši kakor pri procesiji nabožne pa tudi nekaj „okroglih“ komadov. Ko je ljudstvo s svojim Bogom, se kanonični predpisi ne vzamejo preveč natančno.

Vsa slovesnost je bila za mene dokaz, da je slovenski narod že stoletja katoliški in tega ne more izkoreniniti niti preganjanje niti marksistični preustroj družbe. Tako ima Kristus v današnjih razmerah še vedno ambicijo kraljevati tudi v Sloveniji.

Po popoldanskem blagoslovu se je kaplan napotil domov v Hoče. Spetoma se je še ustavil na Reki v „Lebejevi“ gostilni, kjer je bila slovesna zaključna pojedina. Pri dolgi mizi je na častnem mestu sedela stara Lebejeva stara mati, na njeni desni g. „tehant“, na levici g. „kaplan“, krog mize pa glavni zaupniki „naše stranke“ t. j. Slovenske ljudske stranke (SLS). Te ljudi ni čisto nič motilo, da so bili v isti sobi še drugi farani, pri neki majhni mizici celo dva orožnika. Jedlo se je in pilo, modrovalo in „šinfalo“ tako so končno vsi pozabili, da živijo v veliki gospodarski krizi pod „velesrbsko“ diktaturo.

Ko so se ljudje začeli razhajati in ko sta odšla tudi oba orožnika, se je dekan še malo razgledal, kdo se še nahaja v gostilniški sobi. Ko je ugotovil, da so vsi bili od „naše stranke“, je prisedel k staremu, obče spoštovanemu Gselmanu iz Hoč, dolgoletnemu zvestemu pristašu in zaupniku SLS. Zaradi visoke starosti je bil mož precej nagluščen. Zato mu je dekan kričal na uho:

„Gospod Gselmann, ali me slišite?“

„Jooo!“

„Gospod Gselmann, v soboto bo pri Vas tajan sestanek naše stranke! Prišel bo g. minister Vescajak (Op.: minister „na razpoloženju“). Bo poročal novosti iz političnega položaja. Gospod minister bo povedal, kako naše šporkase stojijo, zakaj imamo „moratorij“ in zakaj denarja ven ne dajejo. Bo povedal, kako se je velesrbska vlada polastila še otroškega denarja in ga vtaknila v Belgradu v Državno hipotekarno banko.“ (Otroški denar — pu-larne varne naložbe.)

Ves čas, ko je dekan govoril, je bilo v sobi vse tiho. Tišino je prekinil stari Gselmann:

„Gospod tehant, kak ste tej rekli?“

Hočeš nočeš moraš, dekan kot potrpežljiv človek je moral naglušnemu Gselmannu še enkrat vse ponoviti in kričati na uho:

„Gospod Gselmann, ste sedaj razumeli?“

„Jooo!“

„No, hvala Bogu!“ Navzoči so se malo muzali.

Čez teden dni sem vprašal dekana, če je bilo na „tajnem“ sestanku vse v redu in če nihče ni ničesar izdal. Dekan pa mi je odvrnil: „Pa tudi če bi!“

Takšen je bil „klerikalizem“ pod velesrbsko diktaturo, pa samo na štajerskem, v središču delovanja g. Geratiča. Bog ne daj, da bi se tako delalo na Gorenjskem in danes? Ko bo nekoč g. Geratič šel domov na obisk, ali se ne bi „podstopil“ in organiziral kakšen „tajen“ sestanek?!

⁴ Kako ob mejnih prehodih postopajo jugoslovanski carinski uradniki, pojasni naslednji resnični primer:

Sin biv. domobranskega oficirja ima isto ime in isti priimek kakor njegov oče. Seveda, datum rojstva in rojstni kraj sta različna. Ob koncu univerzitetnih študij je ta sin biv. domobranskega oficirja napravil potova nje v Evropo. Seveda je obiskal tudi Jugoslavijo. Prekoračil je mejo z avtobusom pri Gorici. Ob hiši jugoslovanske carinarnice se je izvršil prav površen pregled prtljage in mlad carinski uradnik je zahteval od potnikov potne liste. Prav kmalu se je vrnil in vsem potnikom izročil potne liste z izjemo sina biv. domobranskega oficirja. Ukazal je šoferju, da zavozi avtobus na stransko pot. Avtobus se je ustavil tako, da je dotični mlad gospod skozi okno lahko opazoval carinskega uradnika. Carinski uradnik je šel k telefonu in telefoniral „nekam“. Čas je tako hitro mineval, situacija tega mladega gospoda v avtobusu je postala vedno bolj mučna. Šele po 45 minutah je prišel carinski uradnik nazaj v avtobus in dotičnemu mlademu gospodu izročil potni list. Avtobus je lahko nadaljeval svojo pot.

Gospod Geratič, kaj mislite, kaj bi se zgodilo, ko bi bil v avtobusu na mestu sina oče — biv. domobranski oficir? Ali ga ne bi sramotno zavrnil, kakor so sramotno zavrnil msgr. Kunstelja, ko je hotel obiskati Jugoslavijo?

Bivši naši bojevniki so danes stari okrog 60 let, nekateri celo več. Bojevniška organizacija ima pravico zahtevati od svojih članov, da se ti ne izpostavljajo JAVNEMU posmehu jugoslovanskih policijskih oblasti. Zato svojim članom obvezno odsvetuje potovanje v Jugoslavijo.

⁵ Dogmatična Konstitucija o Cerkvi 37.

⁶ Kardinal Mindszenty.

⁷ Govor ljubljanskega nadškofa dr. Pogačnika ob novoletnem sprejemu pri tov. g. Kocjančiču.

⁸Prvi primer „Črne roke“ smo imeli v Nemčiji že v januarju leta 1919. Takrat so nekateri nižji oficirji na svojo pest ubili komunistična voditelja Liebkechta in Roza Luxenburško. Trupla so vrgli enostavno v cestni kanal. Maršal Hindenburg sam je imel dosti posla, da je udušil revolucijo in protirevolucijo.

Pod italijansko okupacijo policija ni funkcionirala. Koliko slovenskih protikomunistov je moralo v koncentracijska taborišča, ker so jih enostavno označili kot „rebelli!“

Nič čudnega, da smo po italijanskem zlomu tudi pri nas dobili „Črno roko“. Slovenska policija še ni funkcionirala in tudi domobranstvo še ni bilo organizirano. Samo odločnim odredbam generala Rupnika se imamo zahvaliti, da smo lahko napravili red. Po teh odredbah so policijski organi pri vsaki aretaciji ali preiskavi morali pokazati legitimacijo tudi tedaj, če tega interesenti niso zahtevali. Uniforma ni zadostovala. Nihče ni smel biti arretiran, če mu ni bilo izročeno „zaporno povelje.“

Resnici na ljubo moram povedati, da so proti „Črni roki“ ostro nastopali tudi Nemci — tako štab gen. Roesenrja kakor tudi Gestapo.

Pred nekaj meseci sem srečal v dušnopastirski pisarni v Buenos Airesu, danes že pokojnega gospoda Rudolfa Žitnika. Bil je „liberalec“ (JNS), spoštovan in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali.

Gospod Žitnik je v pisarni hitro opravil, potem me je pa čakal pred „Slovensko hišo“, ker je hotel malo poklepetati z menoj. Takrat se je debesedno izrazil takole: „Ni me sram ne vaških straž, ne bele, ne plave „garde“, ne domobrancev, tudi ne Krennerja, Rupnika in Hacina, „Črne roke“ pa me je sram.“

Od tega ni preteklo mnogo dni in ta zlata duša je bila že pri Bogu. Ta mož, čeprav „liberalec“, je bil v resnici zelo dosleden. Vedno je želel umreti v domovini, toda hotel je dočakati dan, ko bodo domače oblasti v Sloveniji upostavile neko demokracijo in zlasti protikomunističnim borem vrnilo vojaško čast. Teга dneva ni dočakal.

OSEMDESETLETNICA DOMOBRA NSKE MATERE GOSPE ANE KUKOVICA

Naša jubilatka je mati dveh vaških stražarjev in pozneje sedmih domobrancev in bi zaslužila vse drugačno počastitev kot samo teh nekaj vrstic v našem glasilu.

Gospa Kukovica je bila rojena dne 4. julija 1894 in se je poročila z znanim javnim delavcem, bivšim županom v Dev. Mariji v Polju, vodilnim članom Zveze združenih delavcev in Družabne Pravde g. Francem Kukovico. V družini je bilo rojenih 16 otrok (sedaj pride v Sloveniji toliko otrok na šest družin). Ker je bilo zapored rojenih deset sinov (brez sestre vmes), je bil desetemu sinu Petru za krstnega botra kralj Peter II. Enajstemu otroku, hčerki Cvetki, pa je bil za botra očetov prijatelj dr. Miha Krek. Lahko si predstavljamo, kakšno delo je naša jubilatka opravila, da je vzredila in v dobre in verne ljudi vzgojila tako številno družino.

Jubilantka je bila zvesta sodelavka svojega moža tudi pri javnem delu kljub številni družini. Kot globoko verna žena je skupaj s svojim možem ob začetku komunistične revolucije spoznala, da je to strup za slovenski narod, proti kateremu je treba nastopiti z vso močjo. Zato je pristala, da sta še mlada dva sinova odšla med vaške stražarje, k domobrancem pa jih odšlo celo sedem. Verjetno ni bilo družine na Slovenskem, iz katere bi izšlo tako veliko število domobrancev. Eden izmed teh, Franc, je bil po strašnem mučenju umorjen na Igu leta 1944, ostali pa so se skupaj s slovensko vojsko podali na Koroško, kamor so odšli tudi starši. Trije sinovi so bili vrnjeni in od komunistov pomorjeni (dva v Teharjih, eden pa neznano kje).

Družina je nato odšla v Ekvador, kjer je preživljala težke čase. Potem se je preselila v Argentino, kjer sta že bila dva sinova. Tu ji je umrl mož leta 1954 na posledicah garanja in trpijenja. Nato se je družina preselila v Kanado k enemu izmed sinov.

Gospa Kukovica je — to lahko mirno zapišemo — mučeniška žena. Vse življenje je silno garala in trpela, Bogu in domovini na oltar je darovala več svojih sinov, preživela je izredno težko begunsko pot. Toda nikdar ni klonila, nikdar obupala, vse je sprejemala vdana v voljo božjo.

Sedaj živi jubilatka pri svoji poročeni hčerki Cvetki v Kanadi (Nia-

gara Falls) in je najbolj srečna tedaj, ko se zberejo okoli nje njeni, sedaj že odrastli in ugledni otroci, ter številni vnuki in vnukinje.

Slovenski protikomunistični borci gospej Kukovici najprisrčneje čestitam o k njenemu visokemu jubileju, se ji zahvaljujemo za zgled močne in verne slovenske matere ter prosimo Vsemogočnega, da ji nakloni vse blagoslove.

DR. FRANC BLATNIK — 75-LETNIK

Dr. Blatnika dobro pozna vsa slovenska javnost. Poznali so ga v domovini, kjer je živahno deloval na vseh področjih slovenskega javnega življenja, poznajo ga slovenski izseljenci, katerim je pomagal na razne načine. Še posebej ga poznajo slovenski protikomunistični borci, ker se je vedno zanimal za njihovo delo ter jih moralno in materialno podpiral. Znan je tudi po svojih odličnih člankih, v katerih riše razmere v domovini in izven nje.

V letošnjem letu je dr. Blatnik obhajal svojo 75-letnico. Kdor ga opazuje vsega živahnega in mladostnega, nikakor ne verjame v to številko let. Če pri kom drži, da leta niso važna, ampak da je važna življenjska volja in smisel za delo, potem to v polni meri velja za našega dragega jubilanta. Ni se vsedel za zapeček, da bi tam počival, ampak še naprej prav tako živahno deluje, kot je deloval pred desetletji.

Naša protikomunistična organizacija ima pa še prav poseben vzrok, da iskreno čestita jubilantu, ker ni samo naročnik Vestnika, ampak tudi njen mecen, kar naj mu dobri Bog obilno poplača.

Dragi gospod dr. Blatnik, dobri Bog naj vas ohrani še mnogo let!

Karel Mauser

Molitev

Bil sem z Bogom,
ko so njegovi prsti ustvarjali svet.
Že takrat sem bil v Njegovi volji,
že takrat je bil določen dan,
ko ležem v zibel telesa svoje matere.
Ob rojstvu sem videl svet drugič,
ne več v ognju lave in v dimu sopar.
Moj Bog, kako čudovito je misliti,
da sem bil v Tvoji volji vekomaj
in bom vekomaj v njej.

+ JOŽE DOLENC

Dne 7. julija 1974 je v Clevelandu umrl Jože Dolenc, eden izmed znanih javnih delavcev iz domovine, odločen protikomunist in domobranec. Rodil se je 16. marca 1903 v Spodnjem Bitnju v fari Žabnica pri Škofji Loki. Kot fant se je udejstvoval v katoliških mladinskih organizacijah, pozneje pa se je posvetil gospodarstvu in političnemu delu v sklopu SLS. Leta 1944 je — 41 let star — vstopil v Slovensko domobranstvo in bil na postojanki v Žabnicah od njene ustanovitve dalje. Leta 1949 se je s koščkih taborišč preselil v ZDA, kjer je dobil zaposlitev v tovarni v Clevelandu, kjer je tudi umrl. Pogreba se je udeležilo mnogo protikomunističnih borcev in ostalih rojakov. Na grobu mu je spregovoril Janez Ovsenik, ki je poudaril njegovo globoko vernost, narodno zavednost in odlično protikomunistično usmerjenost. Vsemogočni naj nakloni našemu dragemu soborcu večnj mir in pokoj.—

+ RUDOLF ŽITNIK

17. avgusta je umrl v Buenos Airesu javni delavec Rudolf Žitnik. Mi, ki živimo v Argentini, vemo, da je tisti dan državni praznik ob obletnici smrti osvoboditelja Argentine izpod španske oblasti generala José de San Martín-a, ki je leta 1850 umrl kot izseljenec v Franciji.

Čudno naključje je hotelo, da je po božji volji življenje izseljenca in borca za svobodo Rudolfa Žitnika „Risa“ nehalo prav na ta dan.

Težko je pisati spominsko besedo javnemu delavcu. Svobodna Slovenija se ga je spomnila z lepimi besedami. Naj bodo moje samo skromen dodatek k vsemu, kar so povedali že vsi drugi.

Zgodovinsko dejstvo je, da je z Žitnikom šel v grob izvoljeni podpredsednik slovenskega parlamenta 3. maja na Taboru v Ljubljani in tega mesta mu nihče ni mogel nikoli odvzeti. Da pa je podpredsednik postal, ni samo zadeva slučajnostne organizacije, ampak potrdilo delavnosti moža, ki je v časih prve, kraljevske Jugoslavije bil vedno in povsod samo Slovenec. Je tudi priznanje za odlično zavzetje stališča proti komunistični partiji in njeni OF, najprej njemu, potem pa vsem, ki jih je on predstavljal.

Zgodovinsko dejstvo je tudi, da je Žitnik postal član Narodnega odbora in da je pred nekaj leti iz njega izstopil. Članstvo v NO je imeno-

vanje, pomeni pa hkrati tudi držanje principov o svobodi in demokraciji, ki so do ustanovitve NO privedli. Zato zdaj, ko smo pri Vestniku in podpisani še posebej vso takratno zadevo z izstopom iz NO s pokojnim Žitnikom že pred leti uredili, mirno lahko zapišemo: hudo je bilo nastopiti proti človeku, ki nikdar in nikoli nikogar ni izdal, ki je ostal dosleden protikomunistični emigrant, pa je neizmerna sila družinske ljubezni — ki je nad vse razumljiva — privedla do koraka, kjer je Vestnik smatral za primeren svoj poseg v svrhu ohranitve linije NO, ki jo Vestniki drži in jo bo držal.

Jasno pa je, da vsem, ki jih NO ne briga, ni mogoče predpisovati, kaj naj pišejo in kako. In tisto velja tudi za čas prezidentovstva Ljubljanske pokrajine. Nikakor ni namreč mogoče tajiti neizmernih zaslug, ki si jih je za narod priboril nosivec tiste oblasti, a ta je bila omejena samo na majhen del Slovenije in samo enkratna zgodovinska pojava. NO pa je, čeprav samo na papirju, uradni predstavnik slovenske skupnosti, živeče v svobodi. In tega se je tudi pokojni Žitnik zavedal, saj nikdar in nikoli nikomur od svojih najbližjih pa do svojega namestnika v NO ni pokazal nasprotja, ravno obratno: trdil je, da mora NO delovati naprej, rohnel pa tudi, da je treba izvesti izboljšave, razširitve, doseči odprtost, ki bo zajela res vse svobodno slovenstvo.

Zdaj se poslavljamo od Rudolfa Žitnika. Ni mu bilo dano dočakati svobode slovenskega naroda, tudi ne, še enkrat videti nebeške lepote slovenske zemlje. Odslej bo njegovo telo čakalo v argentinski zemlji na tisti dan, ko se bo izpolnila njegova srčna želja: bela Ljubljana v svobodi. Bela, kakor smo jo poznali iz časov pred revolucijo. Ta mu je bila dan in dan pred očmi. In želel je, da bi jo videla tudi naša mladina.

Dragi Ruda-Ris! Hvala za vse, oprostí nam, kar se Ti je morda zdelo narobe, in misli na nas. Vsaj nekdo med nami mora dočakati svobodo, to prosí, ko Ti bo dano v zboru izvoljenih — če Ti še ni bilo — povzdigniti svoj glas.

Pavle Rant

+ MSGR. DR. JOŽE JAGODIČ

Dne 16. septembra t. l. je umrl v Leisachu pri Lienzu na Vzhodnem Tirolskem velik prijatelj slovenskih protikomunističnih borcev in še posebej naše organizacije in Vestnika — *msgr. dr. Jože Jagodič*.

Pokojni je bil rojen 1899 na Visokem na Gorenjskem. Udeležil se je prve svetovne vojne. Takoj po vojni je vstopil v ljubljansko bogoslovje.

Nadškof dr. Anton B. Jeglič ga je imenoval po končanem bogoslovju za svojega kaplana, pozneje pa za škofijskega kanclerja. Stalno je spremljal nadškofa Jegliča na njegovih številnih potovanjih in mu pomagal reševati številne škofijske probleme. Po vojni je msgr. Jagodic izdal obširen življenjepis „Nadškof Jeglič“, v katerem je odlično orisal tega velikana na ljubljanskem škofijskem sedežu.

Med vojno in komunistično revolucijo je neustrašeno nastopal zoper komunistična zločinstva. Po vojni je kot begunec prišel v Avstrijo, kjer se je popolnoma posvetil beguncem. Papež ga je imenoval za papeškega delegata za vse begunce v Avstriji in je v tem svojstvu užival velik ugled med vsemi begunci in tudi domačini. Svoje doživljaje v teh povojnih letih je popisal v knjigi „Spomini“, katere izdaje pri Mohorjevi družbi pa ni doživel.

Pokojni je bil pokopan 20. septembra v Leisachu. Pogrebne obrede je opravil ljubljanski pomožni škof dr. Stanko Lenič.

Protikomunistični borci bomo molili za večni pokoj njegove blage duše.

UMRL JE JAKOB ŽAKELJ

ustanovitelj prve Vaške straže na Slovenskem

Dne 11. septembra 1974 je v Gorici — na potovanju po Evropi — umrl Jakob Žakelj, zvest in zaveden član naše organizacije v Clevelandu.

Rajni Žakelj je bil od mladih nog pa do poslednjega diha slovenski javni delavec v najboljšem pomenu te besede. Bog ga je obdaril z izredno organizatorno sposobnostjo, naravno inteligenco, vztrajnostjo pri delu in zvestobo načelom. Lahko trdimo, da je po njegovi zaslugi postala bližnja in daljna domača okolica ena najbolj naprednih in organiziranih okrajev na Slovenskem.— V fantovskih letih se je udeleževal pri Orlu in v prosvetnih organizacijah, pozneje pa v raznih gospodarskih in političnih ustanovah. Dokončal je združno šolo v Ljubljani in nato je vodil Hranilnico in posojilnico ter Nabavno in prodajno zadrugo v št. Joštu. Politično je vse življenje deloval v vrstah SLS.

Slovenski protikomunistični borci se rajnega Žaklja spominjamo še s prav posebno hvaležnostjo, ker je bil vse življenje odločen protikomunist, ker je bil eden izmed prvih podeželskih javnih delavcev, ki so se pridružili Slovenski legiji in ker je bil ustanovitelj Vaške straže v št. Joštu, ki je bila prva vaška straža na Slovenskem. Tej so nato sledile številne vaške

straže na raznih slovenskih krajih. V Žaklju so imeli vaški stražarji in pozneje domobranci in sploh vsi protikomunistični in sploh javni delavci zvestega zaveznika in pomočnika.

Po končani vojni je odšel Žakelj na begunsko pot. Bil je tudi v taberiščih Servigliano in Senigallia. Leta 1952 se je preselil v Cleveland, kamor je pozneje prišla za njim žena z otroci.

Tudi v Clevelandu je pokazal Žakelj svoje organizatorne sposobnosti. Njegova aktivnost je segala na razna področja. Najbolj pri srečanju pa mu je bil Baragov dom, kateremu je posvetil vse svoje sile. Ustanovil je tudi Baragovo prosveto, Družabni klub, Mladinsko društvo Kres in gospodinjstvo šolo. Tudi politično se je udeleževal in bil leta 1960 izvoljen v načelstvo SLS. Bil je ves čas aktiven član DSPB v Clevelandu.

Vsemogočni naj mu bo bogat plačnik za vse delo, ki ga je opravil za slovenski narod!

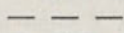
+ KAREL KAVKA

11. julija je umrl v 54. letu v Mendozi. Pokojni Karel se je rodil v Domžalah, drugi od treh bratov. Trgovsko akademijo je končal v Ljubljani. Službo je nastopil v Vzajemni zavarovalnici, kjer je bil dokler ni šel v domobranske vrste.

Od mladih nog je bil v katoliških organizacijah. Od Orla do Fantovske zveze, kateri je bil tudi predsednik v Domžalah. Za časa revolucije je bil podčastnik 16. čete v Stiškem bataljonu. Emigriral je v Argentino, naselil se je pod visoke Ande v Mendozi, ki so mu nadomestovali Kamniške planine, katere je dobro poznal in ljubil. Ustanovil si je družino z gospo Mici Brozino in dva sinova sta mu bila v veselje.

Pokojni je bil član Društva Slovencev v Mendozi, zadnja leta blagajnik. Rad je pomagal sorojakom v bolezni, ker je imel možnost kot knjigovodja v sanatoriju. Karel je bil vesel, družaben in zaveden človek. Ideji, v kateri se je prekalil v mladosti, je ostal do groba zvest. Mi soborci Te bomo ohranili kot borca, ki je do zadnjega ostal zvest naši ideji.

-m. -e.

S to številko je zaključen letnik 1974. Na videz obsega samo 168 strani; tem pa je treba dodati: nadaljevanje Vasiljevičeve razprave, priloženo številki 1/4, ki obsega 20 strani, in prilogo tej številki z zbirko dr. Tineta Debeljaka, ki zajema 24 strani. Celoten natis v letu 1974.: 212 strani.

Ne beri, če si sprt s pametjo!

ZAKAJ se v nobeni drugi zasedeni deželi ni našlo toliko „izdajalcev“ in „kolaboracionistov“, kakor v deželah, kjer je vodila „narodnoosvobodilno“ vojsko partija?

Kdo je izdal v Ljubljani Šercerja? Zakaj so Italijani Šercerja, ki ni bil komunist, ubili, Dakija in druge komuniste pa izpustili?

Zakaj v nobeni drugi deželi ni bilo toliko mrtvih in tolikšnega gospodarskega uničenja, kakor v deželah, kjer je branila narodno imetje in življenje komunistična „narodnoosvobodilna“ vojska?

Kdo je izdal Nemcem borce prvega Pohorskega bataljona, da so padli vsi do zadnjega?

Kdo je ubil bivšega slovenskega komandanta partizanskih čet Staneta Rozmana in nato objavil, da se je Stane smrtno ponesrečil pri preizkušnji orožja?

Kam je izginilo 11.000 slovenskih protikomunističnih borcev, domobrancev in četnikov, ki so se po vojni umaknili iz Slovenije v Avstrijo in so jih Angleži zahrbtno izročili Titovim partizanom?

Kaj se je po izročitvi zgodilo z domobranci in četniki?

Kaj se je zgodilo kakim 200 domobrancem iz novomeškega ozemlja, ki se niso utegnili umakniti k Angležem?

Če so domobranci in četniki bili zločinci, zakaj jih niso javno sodili? Če niso bili zločinci, zakaj jih je partija brez sodbe po nečloveškem mučenju tajno poklala?

Če jih je pobila v imenu naroda, čemu do sedaj ni obvestila naroda o tej svoji zaslugi zanj?

Čemu o tem molče vsi zgodovinski učbeniki, ki jih je spisal dr. Metod Mikuž, in drugi uradni zgodovinarji?

Čemu so bili množičnega pokola vrnjenih domobrancev in četnikov krivi „neodgovorni podeinci“, čemu jih partija do sedaj po več ko petindvajsetih letih ni postavila pred sodišče in primerno kaznovala?

Če je odgovorna za pokol partija kot celota, to je njeno vodstvo, kako se more ljudstvu predstavljati kot nosilka novega sveta, pravice in človečnosti?

Kako si upa ponujati amnestijo „vojnim zločincem“, ki so ušli njenemu krvoločnemu povojnemu divjanju?

Če hočeš odgovor, beri: Miha M. Vir — Pravi obraz Osvobodilne fronte. Izšlo v Buenos Airesu v založbi dr. Filipa Žaklja. fronte. Izšlo v Buenos Airesu.

VSEBINA: Piden que se condene a Rusia en el Sínodo — Božič (Karel Mauser) — Solženicin: Marksizem ni nobena znanost — Ob pozabljeni 30-letnici smrti Marjana Kremžarja (Dr. Tine Debeljak) — Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal (R. B.) — Korenine večnosti — Cona A je slovenska in spada Sloveniji (Sm R) — Sveti večer (Jošt Dejak) — Ponavljamo — Tudi v drugo bi vse to več ali manj enako storil — Nestrpnost (Maks Loh) — Naši jubilarji: Osemdesetletnica domobranske matere gospe Ane Kukovica — Dr. Franc Blatnik — 75-letnik — Molitev (Karel Mauser) — V spomin: Jože Dolenc, Rudolf Žitnik, Msgr. dr. Jože Jagodič, Jakob Žakelj, Karel Kavka. — Na platnicah: Exposlov 74—velik slovenski uspeh — Zadrugištvo — temelj gospodarske osamosvojitve (Pavle Rant).—

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
No. 1.211.703 — 11-9-73
Ramón Falcón 4158, Bs. As.